

Piekiełto

... Miejsce, gdzie giną wszelkie zmysły. Czy jest piekiełto? Czy jest piekiełto? wokół nas. „Piekiełto na ziemi” – czyż nie tak, krotynie, określa człowiek to, co go otacza? t w stanie posmakować zmysłami i opisać. ewają wciąż echa wojen światowych. Groze nie budzi Holokaust – zagłada narodu żygo z oceanem obojętności w tle. Do dziś Ro e posowieckie próbują otrząsnąć się z okrop linizmu. Słychać płacz nad, wciąż na nowo anymi, mogliami na Bałkanach – efektem etnicznych, podsycanych różnicami religij a naszych oczach giną Palestyńczycy i Zychodnim brzegu Jordanu. a w domach katowane dzieci i kobiety. Banhmielonych młodzieńców terroryzują szkoła. Obok nas, może za ścianą naszego domu. amy się, by nie widzieć, by uciec. Sięgnąć po k, narkotyki. A może bardziej „niewinnie” - ć wzrok i popatrzeć wieczorem w telewizor, dziele zrobić zakupy w hipermarkecie? e jesteś Panie?! est tam, gdzie jest człowiek. „Będę z wami aż zasy”. piekiełto? piał do piekiełto...” ec był. rzał w oczu ZŁU. Powiedział: - Przyszedłem człowieka. znalazł. trzeciego dnia zmartwychwstał. Wstąpił na nie ma człowieka w piekiełto, bo tam, gdzie jest k, choćby z ludzkiego wyroku najgorszy, tam Miłosierny i ofiarowujący się Chrystus. to miejsce ZŁA. Dla nas niepojętego. Opiedynie może słowo NICOŚĆ. I szatan dobrze jedynym jego celem może być rozciągnięcie icości na ziemię. Tam, gdzie pojawia się tam pojawia się i zagłada – namiastka nicoesmy grzeszni i poniesiemy śmierć. Przez wiaapimy łaski zbawienia. Albo szczęściem w CI. twój świat, człowieku obdarzony wolną wolą. ój wybór: Bóg i Dobro – szatan i nicość.

Bogusław Tondera

ęknę Henrykowi Dominikowi za udostępnienie przez niego redagowanej rubryki.

KATALOG CMENTARZY EWANGELICKICH POWIATU MILICKIEGO

Nieograniczone dziś, w zasadzie, możliwości edytorskie, coraz większa tożsamość regionalna mieszkańców polskich ziem zachodnich i północnych oraz rosnący poziom wykształcenia owocują wzrostem lokalnych i regionalnych wydawnictw.

Na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych byłem „pionierem” publikacji krajoznawczo-turystycznych po północnej części Dolnego Śląska, która do dziś nie jest najlepiej znana i doceniana. Cieszyć się więc trzeba, że od kilku lat istotny jej fragment, znów objęty granicami powiatu milickiego, bywa prezentowany na łamach rocznika „Kronika Doliny Baryczy”. Dokładniej mówiąc, zasięg dotyczy Kotlin: Milickiej i Żmigrodzkiej z kompleksem stawów o powierzchni ponad 8000 ha, z czego 5500 ha jest chronionych jako rezerwat ornitologiczny, oraz fragmentów Wału Trzebnickiego i Wysoczyzny Leszczyńskiej.

W tegorocznym tomie znalazła się tematyka rzadko poruszana przez publicystów i konserwatorów zabytków, a mianowicie dotycząca starożytności, poniemieckich cmentarzy ewangelickich (do 1945 r. ewange-

licy stanowili 80% ludności Dolnego Śląska). Autor - Cezary Tajer, o którego wystawie fotograficznej pisaliśmy na tych łamach, przedstawił pełny katalog cmentarzy według stanu z lipca 1999 r. na terenie gmin: Cieszków, Krośnice, Milicz, i Żmigród. Domyślać się można z nierównomiernego miejscami opisu, iż nie podano wszystkich informacji, co z uwagi na charakter wydawnictwa jest zrozumiałe. Na ogół zamieszczono opis lokalizacji, stan nekropolii, wzmianki o wyróżniających się nagrobkach, czas powstania i ewentualne zamknięcia cmentarza oraz dane o cenniejszych gatunkach roślin.

Brak ochrony cmentarzy poniemieckich spowodował rozkradzenie płyt nagrobnych i zwykłą dewastację nagrobków, co nie wystawia najlepszego świadectwa naszemu społeczeństwu. Słusznie więc autor apeluje o opiekę nad tym, co pozostało - jako świadectwo przeszłości regionu. Jedyne czynny cmentarz „Grabownica Milicka” jest wpisany do rejestru zabytków, ale to stanowczo za mało.

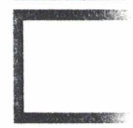
Katalog uzupełniają zdjęcia i mapy rozmieszczenia obiektów.

Krzysztof R. Mazurski

W Święto Rmiętniają reformy chrześcijańskim XVI węgelnym było wys tenberdze Lutra, mrskiego, k przybił na tejszego kwegu 95 te pustom.

Rozpoczęto polemikę usprawiedliwienie

Rok temu (Niemiecki) podpisano Światową umowę o skokach

JEI

W

zmarł Je

Ukończono

prawo r

cie V

Przed

wojny

redakt

Młodyc

18 w

przedo

munii,

ka mies

tarzem